

БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

Месечен обзор

Ноември 2013

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани

към
17/11/2013

ЦИТИРАНИТЕ ДАННИ В БЮЛЕТИНА СА ПОСЛЕДНИТЕ ДАННИ, ПУБЛИКУВАНИ В ОФИЦИАЛНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ: МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ, БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ, НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА КЪМ 17 НОЕМВРИ 2013. ЕЛЕКТРОННАТА СИСТЕМА, ИЗПОЛЗВАНА ЗА ТЕГЛЕНЕ НА ДАННИ ОТ ОФИЦИАЛНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ Е SEIC DATA MANAGER.

ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА
ДИРЕКЦИЯ ГЛАВЕН ИКОНОМИСТ

ГЛАВЕН АНАЛИЗАТОР
ГЕРГАНА КОСТУРСКА
E-MAIL KOSTURSKA_G@UBV.BG

Source: www.geographicguide.net

- За септември 2013 текущата сметка е положителна и възлиза на EUR 155.5 млн. при излишък от EUR 251.4 млн. за септември 2012
- Брутният външен дълг в края на август 2013 е EUR 37 237.1 млн. (90.8% от БВП), което е с EUR 398.3 млн. (1.1%) по-малко в сравнение с края на 2012 (EUR 37 635.4 млн., 94.9% от БВП)
- През октомври 2013 чуждестранните резерви на БНБ възлизат на EUR 14.4 млрд.
- През третото тримесечие на 2013 БВП нараства с 0.8% спрямо същото тримесечие на предходната година
- Годишната инфлация за октомври 2013 спрямо октомври 2012 е минус 1.4%
- През септември 2013 календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира ръст от 0.5% спрямо съответния месец на 2012
- През септември 2013 оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 6.2% спрямо същия месец на предходната година.
- Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2013 спада с 3.5% в сравнение със същия месец на 2012
- През третото тримесечие на 2013 коефициентът на безработица – е 12.0%
- Фискалният резерв към 30.09.2013 е в размер на BGN 5.0 млрд.
- Към края на септември номиналният размер на държавния дълг възлиза на EUR 6672.3 млн
- През септември 2013 годишният прираст на широките пари (паричния агрегат М3) е 8.1% при 7.7% през август 2013
- Отчетената печалба на банковата система към 30 септември в размер на BGN 466 млн
- През октомври 2013 SOFIX се представи добре и възлезе на 455.86 б.п., което е с 126.16 б.п. повече в сравнение с октомври 2013
- Календарно изгладените данни показват намаление от 5.6% на строителната продукция през септември 2013 в сравнение със същия месец на 2012

Основни макроикономически показатели

Показатели	2013	2014	2015	2016
Световна икономика ръст	3.5%	4.1%	4.4%	4.5%
БВП на ЕС	0.1%	1.6%	1.9%	2.0%
БВП на България (млрд. лв.)	79 932	83 315	87 589	92 583
БВП на България (ръст)	1%	1.8%	2.9%	3.4%
Инфлация	1.8%	2.7%	2.6%	2.6%
Търговски баланс (% от БВП)	-9.4	-9.9%	-10.3%	-10.7%
Текуща сметка (% от БВП)	-1.1	-2.5	-2.9	-3.4
ПЧИ (млрд. евро)	1 576	1 734	1 908	2 098

Прогнози МФ и ОББ

I. ВЪНШЕН СЕКТОР

1. Платежен баланс

За септември 2013 текущата сметка е положителна и възлиза на EUR 155.5 млн. при излишък от EUR 251.4 млн. за септември 2012

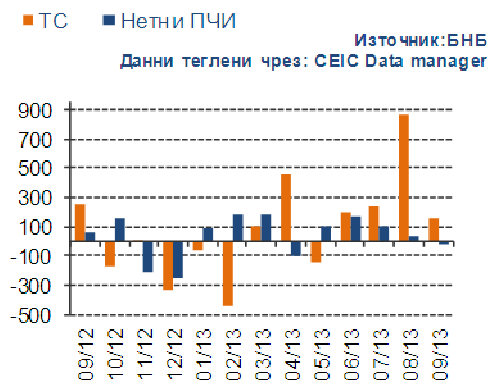
За септември 2013 текущата сметка е положителна и възлиза на EUR 155.5 млн. при излишък от EUR 251.4 млн. за септември 2012 показват данни на БНБ. Излишъкът по текущата сметка се дължи основно на положителните салда по подстатии Услуги (EUR 270 млн.) и Текущи трансфери (EUR 181.9 млн.). За януари – септември 2013 текущата сметка е положителна и възлиза на EUR 1385.9 млн. (3.4% от БВП) при дефицит от EUR 27.8 млн. (0.1% от БВП) за януари – септември 2012. Търговското салдо за септември 2013 е отрицателно в размер на EUR 269.6 млн. при дефицит от EUR 146.7 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 търговското салдо е отрицателно в размер на EUR 1615.8 млн. (4% от БВП) при дефицит от EUR 2623.3 млн. (6.6% от БВП) за същия период на 2012. Износът (FOB) е EUR 1936.2 млн. за септември 2013, като нараства със EUR 121.2 млн. (6.7%) в сравнение с този за септември 2012 (EUR 1815 млн.). За януари – септември 2013 износът (FOB) е EUR 16 622.7 млн., като нараства с EUR 1195.6 млн. (7.8%) в сравнение с този за същия период на 2012 (EUR 5 427.1 млн.). Износът за януари – септември 2012 нараства на годишна база с 2.2%. Вносът (FOB) за септември 2013 е EUR 2205.8 млн., като нараства с EUR 244 млн. (12.4%) спрямо септември 2012 (EUR 1961.8 млн.). За януари – септември 2013 вносът (FOB) е EUR 18 238.5 млн., като нараства със EUR 188.1 млн. (1%) спрямо същия период на 2012 (EUR 18 050.4 млн.). Ръстът на вноса за януари – септември 2012 на годишна база е 10.3%. Салдото по услугите е положително в размер на EUR 270 млн. при положително салдо от EUR 314 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 салдото е положително в размер на EUR 1946 млн. (4.8% от БВП) при EUR 2105.8 млн. (5.3% от БВП) за януари – септември 2012. Салдото по статия Доход за септември 2013 е отрицателно в размер на EUR 26.8 млн. при отрицателно салдо от EUR 56.1 млн. за същия месец на 2012. За януари – септември 2013 салдото е отрицателно в размер на EUR 909.4 млн. (2.2% от БВП) при отрицателно салдо от EUR 1090.6 млн. (2.7% от БВП) за същия период на 2012. Нетните текущи трансфери са положителни и възлизат на EUR 181.9 млн. при положителни в размер на EUR 140.3 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 нетните текущи трансфери са положителни – EUR 1965.1 млн. (4.8% от БВП), при положителни в размер на EUR 1580.4 млн. (4% от БВП) за същия период на 2012. Финансовата сметка за септември 2013 е отрицателна – EUR 95.6 млн., при положителна сметка от EUR 134 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 финансовата сметка е отрицателна – EUR 1795.8 млн. (4.4% от БВП), при положителна сметка от EUR 1966.7 млн. (5% от БВП) за същия период на 2012. Преките инвестиции в чужбина нарастват с EUR 9.5 млн. при увеличение от EUR 4.7 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 те са EUR 68.9 млн. при EUR 139.9 млн. за същия период на 2012. Преките чуждестранни инвестиции в страната възлизат на EUR 3.8 млн. при EUR 70.7 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 преките чуждестранни инвестиции в страната са EUR 854.4 млн. (2.1% от БВП) при EUR 1664.1 млн. (4.2% от БВП) за същия период на 2012. Портфейлните инвестиции – активи за септември 2013 се повишават с EUR 58.9 млн. при увеличение от EUR 62.6 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 те нарастват с EUR 556.1 млн. при увеличение от EUR 235.7 млн. за същия период на 2012. Портфейлните инвестиции – пасиви за септември 2013 се понижават с EUR 18.9 млн. при намаление от EUR 3.2 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 те намаляват с EUR 372.7 млн. при увеличение от EUR 544.3 млн. за същия период на 2012. Други инвестиции – активи намаляват с EUR 26.7 млн. при намаление от EUR 132 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 те нарастват с EUR 1042 млн. при намаление от EUR 284.4 млн. за същия период на 2012. Други инвестиции – пасиви за септември 2013 се понижават с EUR 36.8 млн. EUR при увеличение от 3.5 млн. EUR за септември 2012. За януари – септември 2013 те се понижават с 499.7 млн. EUR при намаление от 131.8 млн. за същия период на 2012. За отчетния месец статията Грешки и пропуски е положителна в размер на EUR 32.8 млн. при отрицателна стойност от EUR 26.7 млн. за септември 2012. По предварителни данни за януари – септември 2013 статията е отрицателна в размер на EUR 67.9 млн. при отрицателна стойност от EUR 212.3 млн. за същия период на 2012. Общият баланс е положителен в размер на EUR 147.9 млн. при положителен общ баланс от EUR 392.1 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 той е отрицателен и възлиза на EUR 248.7 млн. при положителен общ баланс от EUR 1946.4 млн. за същия период на 2012. Резервните активи на БНБ се повишават със EUR 147.9 млн. при увеличение от EUR 392.1 млн. за септември 2012. За януари – септември 2013 те намаляват с EUR 248.7 млн. при увеличение от EUR 1946.4 млн. за същия период на 2012.

2. Външен дълг

Брутният външен дълг в края на август 2013 е EUR 37 237.1 млн. (90.8% от БВП), което е с EUR 398.3 млн. (1.1%) по-малко в сравнение с края на 2012 (EUR 37 635.4 млн., 94.9% от БВП)

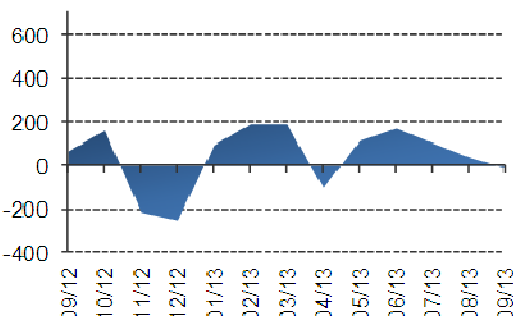
Брутният външен дълг в края на август 2013 е EUR 37 237.1 млн. (90.8% от БВП), което е с EUR 398.3 млн. (1.1%) по-малко в сравнение с края на 2012 (EUR 37 635.4 млн., 94.9% от БВП) показват данните на БНБ. В сравнение с август 2012 (EUR 37 512.7 млн.) брутният външен дълг намалява с EUR 275.6 млн. (0.7%). В края на август 2013 дългосрочните задължения са EUR 26 978.7 млн. (72.5% от брутният дълг, 65.8% от БВП), като намаляват с EUR 212.7 млн. (0.8%) спрямо декември 2012 (EUR 27 191.3 млн.), а на годишна база се понижават със EUR 760.8 млн. (2.7%). Краткосрочните задължения възлизат на EUR 10 258.5 млн. (27.5% от брутният дълг, 25% от БВП) и намаляват със EUR 185.6 млн. (1.8%) спрямо декември 2012 (EUR 10 444.1 млн.), а на годишна база нарастват с EUR 485.2 млн. (5%). Брутният външен дълг на сектор Държавно управление в

Платежен баланс (EUR млн.)

ПЧИ 2012-2013 (EUR млн.)

Источник: БНБ
Данни теглени чрез: CEIC Data

края на август 2013 е EUR 3109.2 млн. (7.6% от БВП). Спрямо края на 2012 (EUR 3374.3 млн., 8.5% от БВП) той намалява с EUR 265.1 млн. (7.9%). Спрямо август 2012 (EUR 3459.8 млн.) дългът на сектор Държавно управление намалява с EUR 350.5 млн. (10.1%). Външните задължения на сектор Банки са EUR 6010 млн. (14.7% от БВП). Те се понижават с EUR 444.5 млн. (6.9%) спрямо края на 2012 (EUR 6454.5 млн., 16.3% от БВП). Спрямо август 2012 (EUR 5495.1 млн.) дългът на сектора нараства с EUR 514.9 млн. (9.4%). Дългът на Други сектори е EUR 12 095.1 млн. (29.5% от БВП). Той се понижава спрямо края на 2012 с EUR 61.3 млн. (0.5%). Спрямо август 2012 (EUR 12 212.7 млн.) дългът на сектора намалява със EUR 117.5 млн. (1%). В края на август 2013 вътрешнофирменото кредитиране е EUR 16 022.8 млн. (39.1% от БВП), което е с EUR 372.7 млн. (2.4%) повече в сравнение с края на 2012 (EUR 15 650.1 млн., 39.5% от БВП). Спрямо август 2012 (EUR 16 345.2 млн.) вътрешнофирменото кредитиране намалява с EUR 322.5 млн. (2%). През януари – август 2013 получените кредити и депозити от нерезиденти са EUR 2763.7 млн. (6.7% от БВП) при EUR 4915.2 млн. (12.4% от БВП) за същия период на 2012. От тях за отчетния период EUR 267.5 млн. (9.7% от общия размер) са за сектор Държавно управление, EUR 706.7 млн. (25.6%) – за сектор Банки, EUR 757.6 млн. (27.4%) – за Други сектори и EUR 1031.9 млн. (37.3%) са вътрешнофирмено кредитиране. През януари – август 2013 извършените плащания по обслужването на брутния външен дълг са EUR 3679.5 млн. (9% от БВП) при EUR 4337.2 млн. (10.9% от БВП) за същия период на 2012. Нетният външен дълг в края на август 2013 е EUR 14 479.5 млн. Той намалява с EUR 1038.9 млн. (6.7%) в сравнение с края на 2012 (EUR 15 518.4 млн.). Понижението се дължи както на намалението на брутния външен дълг (с EUR 398.3 млн., 1.1%), така и на увеличението на брутните външни активи (с EUR 640.7 млн., 2.9%). Като процент от БВП в края на август 2013 нетният външен дълг възлиза на 35.3%, намалявайки с 3.8 процентни пункта спрямо края на 2012 (39.1%).

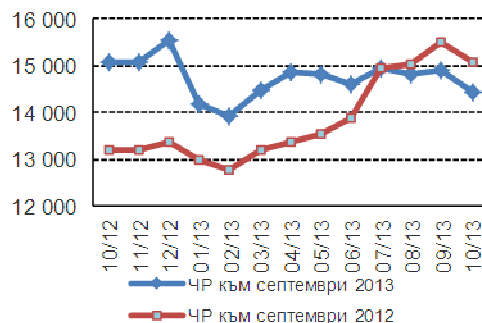
2. Чуждестранни резерви

През октомври 2013 чуждестранните резерви на БНБ възлизат на EUR 14.4 млрд.

По данни на БНБ през октомври чуждестранните резерви на БНБ намаляват с 3.3% на месечна база и с 4.3% на годишна база и са в размер на EUR 14.4 млрд. Стойността на монетарното злато на БНБ намалява с 1.4% на месечна база. За същия период валутните депозити на БНБ се свиват с 13.4%. Стойността на ценните книжа отчита незначителен ръст от 0.1% на месечна база. Размерът на депозита на правителството в БНБ е EUR 2.35 млрд. Съотношението между чуждестранните резерви на България и краткосрочния външен дълг, което отразява ликвидните позиции на страната е 144% спрямо 155% за същия период на предходната година.

Чуждестранни резерви (EUR mn)

Источник: БНБ
Данни теглени чрез CEIC Data Manager

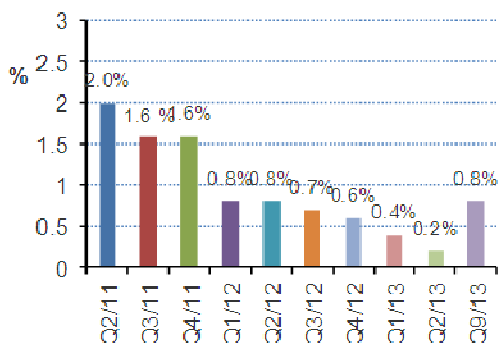

II. РЕАЛЕН СЕКТОР

1. Брутен вътрешен продукт

Растеж на БВП спрямо същото тримесечие на предходната година експресна оценка

Источник: НСИ
Данни теглени чрез CEIC Data Manager

През третото тримесечие на 2013 БВП нараства с 0.8% спрямо същото тримесечие на предходната година

По данни на НСИ, през третото тримесечие на 2013 БВП нараства с 0.8% спрямо същото тримесечие на предходната година и с 0.6% спрямо второто тримесечие на 2013. Според експресните оценки на НСИ за третото тримесечие на 2013 БВП в номинално изражение достига BGN 21 215 млн. Реализираната добавена стойност през третото тримесечие на 2013 е BGN 18 076 млн., като най-голям дял формира секторът на услугите (61.2%), следван от индустриалния (29.9%) и аграрния сектор (8.9%).

По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление (69.1%), което в стойностно изражение възлиза на BGN 14 667 млн. През третото тримесечие на 2013 бруто капиталонарастването в основен капитал е BGN 4 439 млн. и заема 20.9% относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е положително. През третото тримесечие на 2013 спрямо второто тримесечие на същата година БВП нараства с 0.6%. За същия период брутната добавена стойност се увеличава с 0.4%. През третото тримесечие на 2013 БВП нараства с 0.8% спрямо същото тримесечие на предходната година. Брутната добавена стойност за същия период се увеличава с 0.5%. Увеличение е регистрирано и в трите икономически сектора - аграрен, индустрия и услуги - съответно с 3.4, 0.8 и 1.0%.

2. Инфлация

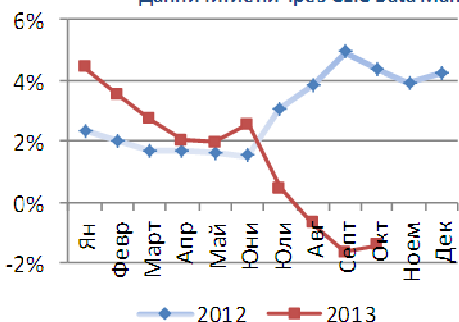
Годишната инфлация за октомври 2013 спрямо октомври 2012 е минус 1.4%

Индексът на потребителските цени за октомври 2013 спрямо септември 2013 е 100.5%, т.е. месечната инфлация е 0.5% по данни на НСИ. Инфлацията от началото на годината (октомври 2013 спрямо декември 2012) е минус 1.7%, а годишната инфлация за октомври 2013 спрямо октомври 2012 е минус 1.4%. Средногодишната инфлация за периода ноември 2012 - октомври 2013 спрямо периода ноември 2011 - октомври 2012 е 1.8%. Хармонизираният индекс на потребителските цени за октомври 2013 спрямо септември 2013 е 100.2%, т.е. месечната инфлация е 0.2%. Инфлацията от началото на годината (октомври 2013 спрямо декември 2012) е минус 1.2%, а годишната инфлация за октомври 2013 спрямо октомври 2012 е минус 1.1%. Средногодишната инфлация за периода ноември 2012 - октомври 2013 спрямо периода ноември 2011 -

Инфлация на годишна база

Източник: НСИ

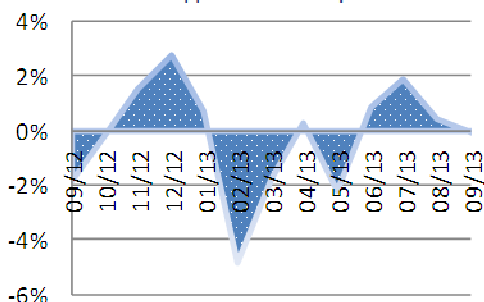
Данни теглени чрез CEIC Data Manager

Индекс на цените на промишленото производство % изменение спрямо предходния месец

Източник: НСИ

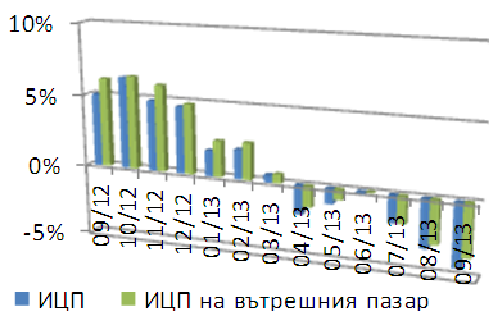
Данни теглени чрез CEIC Data Manager

ИЦП и ИЦП на вътрешния пазар като % от БВП на годишна база

Източник: НСИ

Данни теглени чрез CEIC Data Manager

6. Безработица

През третото тримесечие на 2013 коефициентът на безработица е 12.0%

През третото тримесечие на 2013 безработните лица в страната са 411.6 хил., а коефициентът на безработица е 12.0%, показват данните на НСИ. В сравнение с третото тримесечие на 2012 броят на безработните се увеличава с 4.7%, а коефициентът на безработица - с 0.5 процентни пункта. Увеличението на безработицата през периода засяга само жените. Коефициентът на безработица на жените се покачва от 10.1 на 11.3%, но въпреки това остава по-нисък от този на мъжете - 12.6%. От общия брой на безработните през третото тримесечие на 2013 230.3 хил. (56.0%) са мъже и 181.3 хил. (44.0%) - жени. От всички безработни 15.1% са с висше образование, 55.8% - със средно, и 29.1% - с основно и по-ниско образование.

октомври 2012 е 1.0%. Индексът на цените за малката кошница за октомври 2013 спрямо септември 2013 е 100.6%, а от началото на годината (октомври 2013 спрямо декември 2012) е 97.4%.

През октомври цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва: хранителни продукти - увеличение с 1.0%; нехранителни стоки - увеличение с 0.1%; услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

3. Промислено производство

През септември 2013 календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира ръст от 0.5% спрямо съответния месец на 2012

По предварителни данни на НСИ през септември 2013 индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни намалява с 0.1% в сравнение с август 2013. През септември 2013 календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира ръст от 0.5% спрямо съответния месец на 2012. През септември 2013 намаление спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - с 3.1%, и в преработващата промишленост - с 0.1%, докато в производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ е отчетено увеличение от 1.6%. На годишна база ръст на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 1.9%, и в преработващата промишленост - с 1.8%, докато в добивната промишленост е регистриран спад от 11.2%.

4. Търговия на дребно и търговия на едро

През септември 2013 оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 6.2% спрямо същия месец на предходната година.

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ, през септември 2013 оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0.6% спрямо предходния месец. През септември 2013 оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 6.2% спрямо същия месец на предходната година. През септември 2013 спрямо същия месец на 2012 оборотът нараства във всички икономически групи. По-значителен ръст се наблюдава в: търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожни изделия - с 27.6%, търговията на дребно с разнообразни стоки - с 13.0%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 8.0%, търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - със 7.3%, търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 5.0%.

5. Индекс на цените на производител

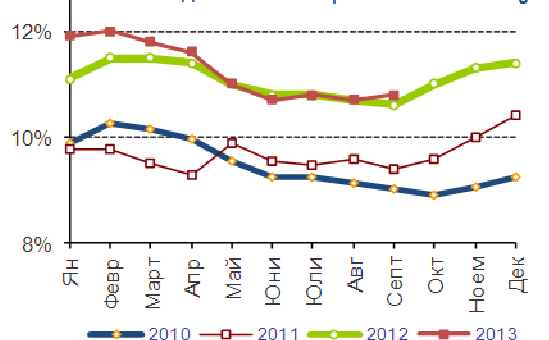
Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2013 спада с 3.5% в сравнение със същия месец на 2012

По данни на НСИ, индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2013 е с 0.2% под равнището от предходния месец. Намаление на цените е регистрирано в добивната промишленост - с 1.6%, и в преработващата промишленост - с 0.2%, докато при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ няма изменение. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2013 спада с 3.5% в сравнение със същия месец на 2012 година. Цените намаляват в добивната промишленост - с 8.0%, в преработващата промишленост - с 2.8%, и при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 4.9%.

Равнище на безработица

Източник: АЗ

Данни теглени чрез CEIC Data Manager

III. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

1. Държавен бюджет

Фискалният резерв към 30.09.2013 е в размер на BGN 5.0 млрд.

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити към 30.09.2013 постъпилите приходи и помощи по консолидираната фискална програма (КФП) са в размер на BGN 21 307.9 млн., което представлява 70.1% от актуализираните годишни разчети показват данните на Министерство на финансите. Съпоставени със същия период на 2012 приходите и помощите по консолидираната фискална програма към септември 2013 бележат номинален ръст от 6.6 % (BGN 1 324.0 млн.). Този ръст се формира от ръст в частта на приходите от помощи (62,6% или 718,3 млн. лв. повече), ръст на данъчните приходи (3,3% или BGN 529,5 млн.) и ръст при неданъчните приходи (2,7% или BGN 76,2 млн.). Общата сума на данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) към края на месец септември възлиза на BGN 16 523.3 млн. Изпълнението спрямо годишния разчет е 72.3%.

Неданъчните приходи са в размер на BGN 2 919.3 млн. или 76.9 % от разчета за годината при BGN 2 843.1 млн. за същия период на миналата година. Постъпленията в частта на помощите по КФП към 30.09.2013 са в размер на BGN 1 865.3 млн. (49.9 % от разчета за годината). Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към септември 2013 са в размер на BGN 21 668.4 млн., което представлява 67.8% от планираните за годината. Спрямо деветмесечието на 2012 общо разходите по консолидирания бюджет са нараснали с BGN 1 932.6 млн. (9.8 %). В структурно отношение спрямо същия период на предходната година се отчита ръст основно при социалните и здравноосигурителните плащания, капиталовите разходи, лихвените разходи, разходите за издръжка и други. Бюджетното салдо по КФП към 30.09.2013 е отрицателно в размер на BGN 360.5 млн. и се формира от дефицит по националния бюджет в размер на BGN 216.4 млн. и дефицит по европейските средства в размер на BGN 144.1 млн. Фискалният резерв към 30.09.2013 е в размер на BGN 5.0 млрд.

2. Държавен дълг

Към края на септември номиналният размер на държавния дълг възлиза на EUR 6672.3 млн

По данни на Министерство на финансите към края на септември номиналният размер на държавния дълг възлиза на EUR 6672.3 млн., от който EUR 2992.8 млн. вътрешен и EUR 3679.5 млн. външен. В номинално изражение дългът нараства приблизително със EUR 147.3 млн. в сравнение с нивото, регистрирано в края на предходния месец. Това се дължи преди всичко на емитирането на 1-годишни съкровищни бонове на вътрешния пазар през месеца. В края на септември съотношението „държавен дълг/БВП“ е 16.3%. Коефициентите на вътрешния и външния държавен дълг са съответно 7.3% и 9.0%. В структурата на дълга относителният дял на вътрешния държавен дълг е 44.9%, а на външния – 55.1%. В края на септември делът на дълга, деноминиран в евро, достигна 53.7%, в левове – 31.9%, в щатски долари – 12.9%, и в други валути – 1.5%. В структурата на дълга по кредитори с най-голям относителен дял е вътрешният дълг – 44.8%, следван от еврооблигациите, емитирани на международните капиталови пазари – 14.2%, Световната банка – 13.0%, европейския съюз – 12.9%, и глобални облигации – 12.1%.

В лихвената структура на дълга в края на септември също се наблюдават промени – делът на дълга с фиксирани лихви достигна 85.5%, а на този с плаващи лихви – 14.5%. Извършените плащания по държавния дълг за септември възлизат на BGN 55.4 млн. Във валутната структура на извършените плащания по дълга от началото на годината е регистриран превес на плащанията в евро – BGN 2043.4 млн. след преизчислението им в левове, следвани от тези в левове – BGN 1143.3 млн. Плащанията по дълга в щатски долари са BGN 141.4 млн., а тези в японски йени – BGN 13.3 млн.

V. ПАРИЧЕН СЕКТОР

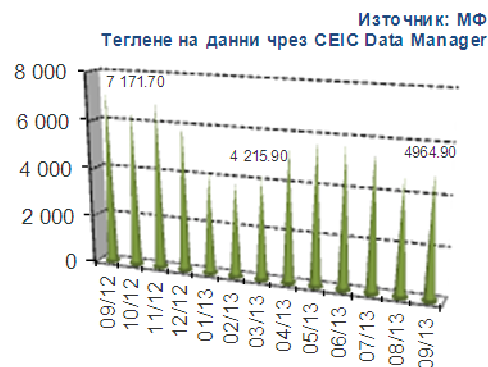
1. Парично предлагане

През септември 2013 годишният прираст на широките пари (паричния агрегат М3) е 8.1% при 7.7% през август 2013

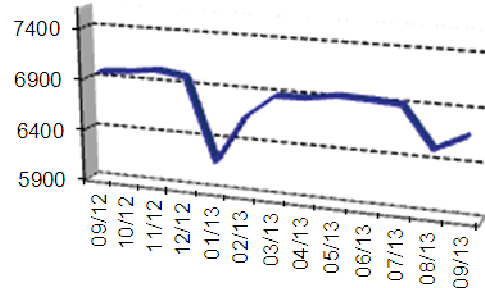
През септември 2013 годишният прираст на широките пари (паричния агрегат М3) е 8.1% при 7.7% през август 2013 показват данните на БНБ. В края на септември 2013 те са BGN 65.218 млрд. (81.3% от БВП) при BGN 64.733 млрд. към август 2013 (80.7% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през септември 2013 с 16.7% на годишна база (16.9% годишен ръст през август 2013).

В края на септември 2013 депозитите на неправителствения сектор са BGN 54.942 млрд. (68.5% от БВП), като годишният им темп на прираст е 6.8% (6.3% годишен ръст през август 2013). Депозитите на Нефинансови предприятия са BGN 15.195 млрд. (18.9% от БВП) в края на септември 2013. В сравнение със същия месец на 2012 те нарастват с 6.2% (3.7% годишен ръст през август 2013). Депозитите на финансовите предприятия са

Фискален резерв (BGN млн.)

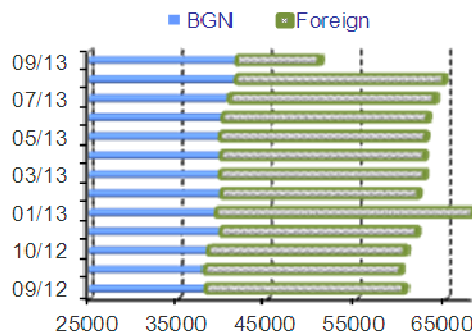

Държавен дълг, EUR млн.

Източник: МФ
Теглене на данни чрез CEIC Data Manager

Парично предлагане (М3) млн. лева

Източник: БНБ
Данни теглени чрез CEIC Data Manager

понижават с 5.2% на годишна база през септември 2013 (4.4% годишен спад през август 2013) и в края на месеца достигат BGN 3.650 млрд. (4.6% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са BGN 36.097 млрд. (45% от БВП) в края на септември 2013. Те нарастват с 8.5% спрямо същия месец на 2012 (8.6% годишен ръст през август 2013). Нетните вътрешни активи са BGN 54.195 млрд. в края на септември 2013. Те се увеличават с 4.5% спрямо същия месец на 2012 (4.1% годишен ръст през август 2013). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на BGN 55.739 млрд. и нараства спрямо септември 2012 с 4.6% (4.1% годишен ръст през август 2013). На годишна база вземанията от неправителствения сектор се повишават с 0.2%, достигайки BGN 55.533 млрд. (0.1% годишен ръст през август 2013). В края на септември 2013 кредитите за неправителствения сектор са BGN 54.588 млрд. (68.1% от БВП) при BGN 54.360 млрд. към август 2013 (67.8% от БВП). През септември 2013 годишният им темп на нарастване е 0.5% (0.3% годишен ръст през август 2013). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е BGN 312.1 млн. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са BGN 583.4 млн. (в т. ч. BGN 3.4 млн. през септември 2013), а обратно изкупените кредити – BGN 271.3 млн. (в т. ч. BGN 0.2 млн. през септември 2013). Кредитите за Нефинансови предприятия се повишават с 1.4% на годишна база през септември 2013 (1.1% ръст през август 2013) и в края на месеца достигат BGN 35.076 млрд. (43.7% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са BGN 18.570 млрд. (23.2% от БВП) в края на септември 2013. Спрямо същия месец на 2012 те намаляват с 0.6% (0.8% годишно понижение през август 2013). В края на отчетния месец жилищните кредити са BGN 8.808 млрд. и намаляват на годишна база с 0.3% (0.4% годишен спад през август 2013). Потребителските кредити възлизат на BGN 7.297 млрд. и са с 0.3% по-малко спрямо септември 2012 (0.8% годишно понижение през август 2013). На годишна база другите кредити намаляват с 4.5% (3.6% годишно понижение през август 2013), като достигат BGN 897.3 млн. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са BGN 942.3 млн. в края на септември 2013. В сравнение със септември 2012 те намаляват със 7% (7.7% годишно понижение през август 2013).

IV. БАНКОВА СИСТЕМА

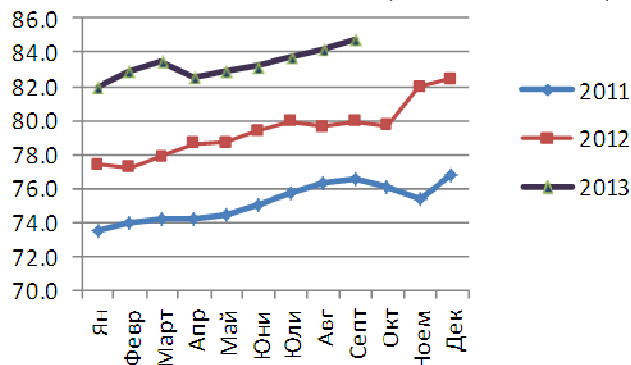
Отчетената печалба на банковата система към 30 септември в размер на BGN 466 млн

През третото тримесечие на 2013 банковият сектор отчете стабилни финансови показатели според данните на БНБ. В рамките на третото тримесечие общата сума на активите е увеличена с 2.0% (BGN 1.6 млрд.) до BGN 84.8 млрд. Нарастват паричните средства (с BGN 993 млн.) и вземанията от кредитни институции (с BGN 834 млн.). През периода юли – септември е регистрирано свиване на портфейлите с ценни книжа със BGN 192 млн., дължащо се на разнопосочната динамика при дълговите инструменти на местни емитенти (основно държавни ценни книжа) и тези на чуждестранни емитенти. Пазарната позиция на дъщерните банки от ЕС намалява до 64.5%, а дялът на местните банки се повишава до 27.7%. През тримесечието привлечените средства се увеличават с 2.2% (BGN 1.6 млрд.) до BGN 72.8 млрд. Привлеченият ресурс от институции, различни от кредитни, нараства равномерно и през трите месеца, като общото увеличение за периода е BGN 1.3 млрд. (6.0%). Отчетено е засилване на темпа на растеж на депозитите от граждани и домакинства (1.7%, BGN 641 млн.). Подчиненият срочен дълг и дългово-капиталовите (хибридни) инструменти също се увеличават (общо с BGN 18 млн.). Запазва се наблюдаваната от началото на годината тенденция при привлечените средства от кредитни институции, които продължават да се свиват и към 30 септември са с BGN 426 млн. по-малко спрямо юни. Средствата от резиденти достигат 82.6% от общия размер на привлечените средства. Тримесечният темп на нарастване на брутните кредити (без тези за кредитни институции) остава почти без промяна (0.2%), но за разлика от предходния период увеличението (със BGN 113 млн.) е повлияно от растежа на корпоративния сегмент (със BGN 134 млн.). Нарастването на потребителските кредити през юли и септември компенсира изцяло намалението през август и общо за периода те се увеличават с BGN 25 млн. Жилищно-ипотечните кредити за трето поредно тримесечие се свиват (с BGN 44 млн.). При другите два сегмента от кредитния портфейл (експозиции към централни правителства и към некредитни институции) няма съществени изменения. Спрямо юни балансовият капитал на банковия сектор се увеличава с 0.8%. Най-съществен принос за нарастването има доходът от текущата година, подкрепен от повишението на премииния резерв (с BGN 28 млн.) и емитирания капитал (с BGN 5 млн.). През тримесечието е регистрирана промяна в тенденцията при класифицираните експозиции, като те намаляват със BGN 125 млн. Независимо от забавянето в темпа на растеж на експозициите с просрочие над 90 дни дялът им в брутните кредити (без тези за кредитни институции) достигна 17.22% (при 17.09% в края на юни). Съответно съотношението нетни кредити с просрочие над 90 дни се повиши до 10.79% (при 10.73% в края на юни). Тримесечното увеличение с 4% на ликвидните активи обуславя повишението до 26.40% (при 25.90% в края на юни) на техния дял в сумата на пасивите на системата. Отчетената печалба към 30 септември в размер на BGN 466 млн. е по-ниска с BGN 37 млн. от тази към септември 2012, а възвръщаемостта на активите намалява от 0.85% до 0.75%. Финансовият резултат е повлиян от намалените приходи от лихви и повишените лихвени разходи поради растежа на привлечените средства, като нетният лихвен доход е по-нисък с 4.5% спрямо същия период на предходната година. За деветте месеца на годината са извършени разходи за обезценка за BGN 750 млн., или с 9.2% по-малко в сравнение с деветмесечието на 2012. Нарастването на специфичните провизии за кредитен риск допринася за намалението на общата капиталова адекватност на системата от 16.96% към юни до 16.89% в края на септември. В резултат от увеличението на капитала от първи ред стойността на съотношението за адекватност на капитала от първи ред остава без промяна спрямо предходното тримесечие – 15.61%. Размерът на натрупания капиталов излишък се запазва – BGN 2.7 млрд.

Активи в банковата система в млн. лева

Източник: БНБ

Данни теглени чрез CEIC Data Manager

V. ФОНДОВ ПАЗАР

През октомври 2013 SOFIX се представи добре и възлезе на 455.86 б.п. което е с 126.16 б.п. повече в сравнение с октомври 2012

През октомври 2013 SOFIX се представи добре и възлезе на 455.86 б.п. което е с 126.16 б.п. повече в сравнение с октомври 2012. Останалите индекси BG 40, BG REIT, BGTR 30 също останаха на относително същото ниво от предходния месец, но се покачиха спрямо октомври 2012 както следва с 41.02, 8.69 и 77.15 базисни пункта.

През октомври Българска фондова борса – София (БФБ-София) регистрира за търговия на сегмента за облигации следната емисия корпоративни

облигации: 5-годишни облигации за 6.8 милиона лева на Авто Юнион АД – София, издадени на 10.12.2012., с годишна лихва 6,75%, 6-месечно купонно плащане (борсов код BAVB). Месечният оборот на борсовата търговия с корпоративни облигации намаля над два пъти през октомври, като възлезе на BGN 3,9 млн. (BGN 0,2 млн. среднодневно), при BGN 11,3 млн. за септември. Извън регулиран пазар бяха сключени сделки за BGN 13,2 млн., за пореден месец почти изцяло с облигации на Старком Холдинг АД – Етрополе. Месечният оборот на борсовите сделки с акции през октомври се увеличи неколкостранно до BGN 208,7 млн. (среднодневно BGN 9,1 млн.) след BGN 64,4 млн. през септември. По-значителен сделка бяха сключени с акции на Булгартабак-холдинг АД (BGN 111 млн.), Агро Финанс АД СИЦ (BGN 48 млн.), Делта кредит АД СИЦ и Монбат АД. Стойността на обявените сделки с акции, извършвани извън борсата (с използване на борсовата платформа) бе BGN 34,3 млн.

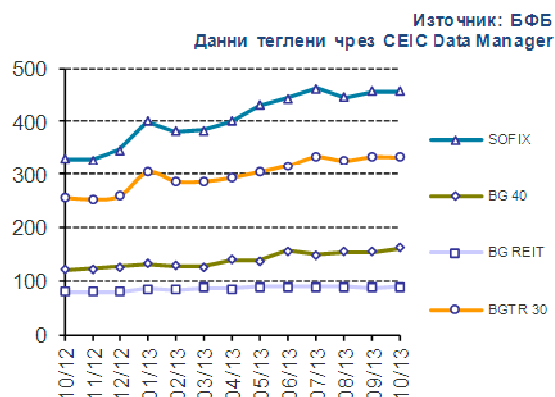
VI. НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

Календарно изгладените данни показват намаление от 5.6% на строителната продукция през септември 2013 в сравнение със същия месец на 2012

По предварителни данни на НСИ, през септември 2013 индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0.6% над равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват намаление от 5.6% на строителната продукция през септември 2013 в сравнение със същия месец на 2012.

През септември 2013 индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като продукцията от гражданското/инженерното строителство бележи нарастване с 0.9%, а от сградното строителство - с 0.5%. На годишна база намалението на строителната продукция през септември 2013, изчислено от календарно изгладени данни, се определя от отрицателния темп както при гражданското/инженерното, така и при сградното строителство, като е регистриран спад съответно от 8.9 и 2.9%.

Стойности на четирите индекса за периода октомври 2012 - октомври 2013

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси.

Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки на страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информацията от НСПП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на произведението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценките за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Националният статистически институт. Оценките на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на EURпейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сепълмент, наложени на доставчиците на платежни

услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90%. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90%. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010. За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN. След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статията Компенсациите на наетите (виж "Методология за оценка на статии „Пътувания“, "Пътнически транспорт" и "Компенсация на наетите - кредит" на платежния баланс на България" (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услуги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприединителните и присъединителните фондове на Европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки

инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10% от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и *придобивания* се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж *“European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332*).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10% от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс *под търговски кредит* се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в *Грешки и пропуски (нето)*, както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-куросовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – ПРОИЗВОДСТВЕН МЕТОД - НАЦИОНАЛНО НИВО

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брунтата добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - МЕТОД НА ДОХОДИТЕ - НАЦИОНАЛНО НИВО

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - РАЗХОДИ ЗА КРАЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ - НАЦИОНАЛНО НИВО

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

НАБЛЮДЕНИЕ НА БИЗНЕС ТЕНДЕНЦИИТЕ В ПРОМИШЛЕНОСТТА, СТРОИТЕЛСТВОТО, ТЪРГОВИЯТА И УСЛУГИТЕ

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетирването на мениджърите се провежда два пъти в та - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната . Въз основа на данните, получени от октомврийското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната , както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата .

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Наблюдението събира информация за мненията на потребителите по въпроси, свързани с тяхното финансово състояние, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията и други. Предлаганите варианти на отговор са представени в петстепенна категорийна скала. Получените резултати са под формата на баланси, които от своя страна се изчисляват като разлика между относителните дялове на позитивните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0.5. Съставният показател на доверието се изчислява като средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние и спестяванията на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени (ИПЦ) е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в t се изчислява при структура на разходите от $t-1$.

ХАРМОНИЗИРАНИ ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ) е сравнима мярка на инфлацията на страните от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към EURзоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в t се изчислява с тегла от $t-3$.

ИНДЕКСИ НА ПРОМИШЛЕНОТО ПРОИЗВОДСТВО, ИНДЕКСИ НА ОБОРОТА В ПРОМИШЛЕНОСТТА Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ВЪТРЕШНИЯ И НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ПАЗАР В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произведени и продадени от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

НАБЛЮДЕНИЕ НА БИЗНЕС ТЕНДЕНЦИИТЕ В ПРОМИШЛЕНОСТТА, СТРОИТЕЛСТВОТО, ТЪРГОВИЯТА И УСЛУГИТЕ

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорична скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетирването на мениджърите се провежда два пъти в та - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомврийското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Наблюдението събира информация за мненията на потребителите по въпроси, свързани с тяхното финансово състояние, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията и други. Предлаганите варианти на отговор са представени в петстепенна категорична скала. Получените резултати са под формата на баланси, които от своя страна се изчисляват като разлика между относителните дялове на позитивните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0.5. Съставният показател на доверието се изчислява като средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние и спестяванията на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени (ИПЦ) е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в t се изчислява при структура на разходите от $t-1$.

ХАРМОНИЗИРАНИ ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ) е сравнима мярка на инфлацията на страните от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към EURзоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в t се изчислява с тегла от $t-3$.

ИНДЕКСИ НА ПРОМИШЛЕНОТО ПРОИЗВОДСТВО, ИНДЕКСИ НА ОБОРОТА В ПРОМИШЛЕНОСТТА Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват

действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ВЪТРЕШНИЯ И НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ПАЗАР В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произведени и продадени от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

РАБОТНА СИЛА

Наблюдението на работната сила е извадково и се провежда непрекъснато, като осигурява тримесечни и годишни данни за икономическата активност на населението на възраст 15 и повече навършени години. То обхваща обикновените домакинства в България. Характеристиките на всяко анкетирано лице се отнасят за състоянието му през определена календарна седмица, което се определя като **наблюдаван период**.

Икономически активното население (работната сила) включва всички заети и безработни лица.

Заети са лицата на възраст 15 и повече навършени години, които през наблюдавания период, които: 1) извършват работа дори за един час, за което получават работна заплата или друг доход; 2) не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради болест, годишен отпуск, отпуск при раждане на дете, родителски отпуск, стачка или друг трудов спор и други.

Безработни са лицата на възраст от 15 до 74 навършени години, които: 1) нямат работа през наблюдавания период; 2) активно търсят работа през период от четири седмици, вкл. Наблюдавания период, или вече са намерили работа, която очакват да започнат до три месеца след края на наблюдавания период; 3) имат възможност да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

Икономически неактивни (лица извън работната сила) са лицата на 15 и повече навършени години, които не са нито заети, нито безработни през наблюдавания период.

Коефициент на икономическа активност - относителен дял на икономически активните лица от населението в същата възрастова група.

Коефициент на заетост - относителен дял на заетите лица от населението в същата възрастова група.

Коефициент на безработица - относителен дял на безработните лица от икономически активното население.

Коефициент на неактивност - относителен дял на икономически неактивните лица от населението в същата възрастова група.

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и brutните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва brutните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата *паричен мултипликатор*.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (M3) или на отделните агрегати (M1 и M2) към резервните пари. Паричният мултипликатор е функция на съотношението *пари извън банките / депозити* и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. *Останали позиции (нето)* включват неklasифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

ПАЗАРНИ ЦЕНИ НА ЖИЛИЩА

Статистическото изследване е предназначено за изчисляване на ценови индекси на жилища (апартаменти), построени по стандартни проекти и сравними по предварително определени параметри, постоянни в процеса на наблюдението. Целта е получаване на представителни данни за средни цени и индекси на жилища в областните градове и общо за страната. Обект на изследването са цените на реално продадени жилища (апартаменти) в областните градове. Данните дават възможност да се сравни общото ценово изменение на жилищата за текущото тримесечие спрямо предходното, а също така и за по-дълъг период.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100

SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери,

притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

ПАЗАРНИ ЦЕНИ НА ЖИЛИЩА

Статистическото изследване е предназначено за изчисляване на ценови индекси на жилища (апартаменти), построени по стандартни проекти и сравними по предварително определени параметри, постоянни в процеса на наблюдението. Целта е получаване на представителни данни за средни цени и индекси на жилища в областните градове и общо за страната. Обект на изследването са цените на реално продадени жилища (апартаменти) в областните градове. Данните дават възможност да се сравни общото ценово изменение на жилищата за текущото тримесечие спрямо предходното, а също така и за по-дълъг период.

Интерпретираната в бюлетина цифрова информация е осигурена от надеждни институционални източници и Обединена Българска Банка не може да се ангажира официално с прецизността и пълнотата на използваните данни. Този материал не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти. Повече информация по темата на предложеното изследване можете да получите при допълнително поискване. За контакти Главен анализатор, Гургана Костурска тел. (359 2) 811 2982 e-mail kosturska_g@ubb.bg.